

Uchwała Nr SO - 3/0954/17/2024
Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu
z dnia 28 marca 2024 r.

w sprawie wyrażenia opinii o przedłożonym przez Wójta Gminy Bralin sprawozdaniu
z wykonania budżetu Gminy za 2023 rok wraz z informacją o stanie mienia i objaśnieniami.

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu wyznaczony zarządzeniem Nr 16/2023 Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej z dnia 4 września 2023 r. w składzie:

Przewodnicząca: Dorota Wierzbicka
Członkowie: Małgorzata Łuczak
Agnieszka Ząbczyńska

działając na podstawie art. 13 pkt. 5 i art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1325) w związku z art. 267 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.), wyraża o przedłożonym przez Wójta Gminy Bralin sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2023 rok wraz z informacją o stanie mienia Gminy Bralin i objaśnieniami

opinię pozytywną z uwagą opisaną w punkcie II.1.

Uzasadnienie

Przedmiotem badania stanowiącym podstawę do wydania niniejszej opinii było sprawozdanie roczne z realizacji budżetu Gminy Bralin w 2023 roku oraz informacja o stanie mienia Jednostki przedłożone tut. Izbie w dniu 14 marca 2024 roku. Skład Orzekający zapoznał się także z uchwałą budżetową Gminy Bralin na 2023 rok (wraz ze zmianami), uchwałą w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bralin na lata 2023 – 2039 (ze zmianami), a także ze sprawozdaniami budżetowymi Rb sporządzonymi na dzień 31 grudnia 2023 roku.

I.

Przedłożone sprawozdanie zawiera część opisową i tabelaryczną oraz objaśnienia do sprawozdania z wykonania budżetu za 2023 rok.

1. W części opisowej Wójt Gminy zawarł informację o wykonanych dochodach i wydatkach budżetu z podziałem na dochody i wydatki bieżące oraz dochody i wydatki majątkowe, o przychodach i rozchodach budżetu. W sprawozdaniu wskazano skutki obniżenia przez Radę Gminy górnych stawek podatkowych, skutki finansowe udzielonych ulg i zwolnień w podatkach, skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy o rozłożeniu na raty, odroczeniu terminu płatności oraz poziom zaległości w dochodach (Wójt nie poinformował o podjętych działaniach celem ich wyegzekwowania). Przy poszczególnych działach klasyfikacji budżetowej zamieszczono objaśnienia dotyczące wykonanych dochodów i wydatków, wskazano źródła realizacji dochodów oraz rzeczowe wykonanie wydatków w działach (objaśnienia realizowanych dochodów i wydatków ograniczono tylko do nazw paragrafów).
2. W części tabelarycznej sprawozdania przedstawiono plan (na dzień 01.01.2023 r. i 31.12.2023 r.) i wykonanie dochodów i wydatków budżetu w ujęciu kwotowym i procentowym, w szczególności określonej uchwałą budżetową.

Przedstawiono m.in.:

- realizację dochodów i wydatków (bieżących, majątkowych, dochodów wg. źródeł, dochodów własnych, wydatków w grupach),
- realizacja zadań wieloletnich (w układzie: łączne nakłady finansowe, nakłady poniesione do 31.12.2022 r., plan na 01.01.2023 r. i 31.12.2023 r., wykonanie na 31.12.2023 r., % wykonania, stopień zaawansowania realizacji zadania w %),

- zmiany w planie wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych (w układzie plan na dzień 01.01.2023 r., zwiększenia i zmniejszenia, plan na 31.12.2023 r. oraz wykonanie na 31.12.2023 r., wykonanie planu w %),
 - dotacje i wydatki na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej,
 - wykonanie dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej,
 - wykonanie dochodów i wydatków za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
 - wykonanie planu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
 - wykonanie planu dotacji udzielonych z budżetu Gminy,
 - wykonanie dochodów i wydatków związanych z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska,
 - należności, zaległości, nadpłaty,
 - realizację dochodów i wydatków z Funduszu Pomocy,
 - realizacja zadań inwestycyjnych z programu Polski Ład (dochody i wydatki),
 - realizację dochodów i wydatków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19,
 - realizację zadań (wykonanie planu wydatków) wyodrębnionego funduszu sołeckiego.
3. W ocenie Składu Orzekającego przedłożone sprawozdanie z wykonania budżetu za 2023 rok spełnia wymogi określone w art. 267 ust. 1 pkt 1 oraz art. 269 ustawy o finansach publicznych.
4. Analiza porównawcza danych prezentowanych w sprawozdaniu z wykonania budżetu z kwotami planowanymi w budżecie na 2023 rok oraz danymi zawartymi w przedłożonych sprawozdaniach budżetowych (o symbolu Rb) wykazała zgodność kwot planowanych i wykonanych w dokumentach przedłożonych tut. Izbie.

II.

1. Z przedłożonego sprawozdania o wykonaniu budżetu wynika, że rok 2023 zamknął się deficytem budżetowym w wysokości 1.209.564,42 zł, przy planowanym deficycie budżetu w kwocie 3.432.119,89 zł, bowiem:
- a) dochody zrealizowano w wysokości 43.554.180,25 zł, co stanowi 98,76 % wielkości planowanej, z tego:
 - dochody bieżące wykonano w wysokości 36.218.584,15 zł,
 - dochody majątkowe wykonano w wysokości 7.335.596,10 zł,
 - b) wydatki zrealizowano w kwocie 44.763.744,67 zł, co stanowi 94,18 % wielkości planowanej, z tego:
 - wydatki bieżące wykonano w kwocie 33.372.510,74 zł,
 - wydatki majątkowe wykonano w kwocie 11.391.233,93 zł,
 - c) planowane przychody zrealizowano w wysokości 4.607.119,89 zł, co stanowi 100 % planu, w tym:
 - wolne środki, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych w kwocie 4.276.663,98 zł,
 - niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych w kwocie 330.455,91 zł.
 - d) planowane rozchody zrealizowano w kwocie 1.175.000,00 zł, co stanowi 100 % planu.

W sprawozdaniu (str. 6) jako źródła sfinansowania deficytu w wskazano środki pochodzące z wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych w kwocie 1.209.564,42 zł.

Na podstawie sprawozdania Rb-NDS o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2023 (dane uzupełniające) – korekta nr 2 z dnia 26.03.2024 r., Skład Orzekający ustalił, że deficyt roku 2023 sfinansowany został z wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu wynikających z

rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych w kwocie 1.065.837,26 zł oraz niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w kwocie 143.727,16 zł.

Zatem w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Bralin za 2023 rok nieprawidłowo wskazano faktyczne źródła sfinansowania deficytu. W powyższym zakresie Skład Orzekający wnosi uwagę.

2. Wykonane na dzień 31 grudnia 2023 roku wydatki bieżące budżetu były niższe od wykonanych dochodów bieżących, zatem spełniony został wymóg określony przepisem art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.
3. Według sprawozdania Rb Z - „Kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń” wynika, że zadłużenie Gminy Bralin na dzień 31 grudnia 2023 r. z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych wynosi 11.975.000,00 zł, co stanowi 27,49 % wykonanych dochodów. W sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy za 2023 rok nie odniesiono się do powyższego. Na stronie 40 sprawozdania, w części 2.10. Rozchody zawarto tabelę nr 12 „Zmiana stanu zadłużenia na koniec 2023 roku w Gminie Bralin”.
4. Ze sprawozdania z wykonania budżetu Gminy za 2023 rok oraz ze sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych wynika, że należności na koniec 2023 roku wynosiły 1.734.314,13 zł, w tym zaległości 1.333.797,88 zł. W porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego w 2023 nastąpił spadek zaległości o kwotę 58.394,01 zł.
5. Ze sprawozdania Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2023 ustalono, że na koniec okresu sprawozdawczego zobowiązania niewymagalne stanowią kwotę 1.551.363,48 zł, a zobowiązania wymagalne nie występują.
6. Wykonanie dochodów z tytułu opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wydatków związanych z realizacją gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnego programu przeciwdziałania narkomanii obrazuje poniższa tabela:

Rozdział	Dochody [zł]		Rozdział	Wydatki [zł]	
	Plan	Wykonanie		Plan	Wykonanie
75618 (§0480)	163.470,00	162.762,41	85153	5.000,00	4.997,00
75618 (§ 270)	44.863,00	44.862,40	85154	221.081,30	181.374,67
Razem:	208.333,00	207.624,81	Razem:	226.081,30	186.371,67

Skład Orzekający podkreśla, że zgodnie z art. 9³ ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.) „Gmina przeznacza środki, o których mowa w ust. 3 pkt 1, na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.” Zatem niewykorzystane wpływy z opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 9³ ust. 3, stanowiące dochód gminy, powinny być przeznaczane na zadania, o których mowa w art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (czyli nie mogą być przeznaczone na realizację zadań objętych programem przeciwdziałania narkomanii). Wskazać także należy, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. Zgodnie zaś z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi pobierane przez gminę „Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ wykorzystywane będą na realizację:

- 1) gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o których mowa w art. 4¹ ust. 2,

- 2) *zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, w której mowa w art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o którym mowa w art. 4¹ ust. 2*
- i nie mogą być przeznaczone na inne cele."

7. Gmina Bralin we własnym zakresie realizowała zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi. Dochody i wydatki związane z funkcjonowaniem ww. systemu (rozdz. 90002) dochody wykonane zostały w wysokościach odpowiednio: 1.929.569,49 zł, w tym § 0490 w kwocie 1.915.610,24 zł (plan: 1.939.410,00 zł) oraz wykonane wydatki 1.892.332,00 zł (plan: 2.113.390,45 zł). Wydatki w rozdziale 90002 zrealizowano w paragrafach: 4300 /Zakup usług pozostałych/ w kwocie 1.836.897,50 zł, 4010 /Wynagrodzenia osobowe pracowników/ w kwocie 40.000,00 zł, 4110 /Składki na ubezpieczenia społeczne/ w kwocie 6.876,00 zł, 4120 /Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy/ w kwocie 980,00 zł, 4210 /Zakup materiałów i wyposażenia/ w kwocie 7.578,50 zł.

System gospodarowania odpadami komunalnymi w 2023 roku zamknął się nadwyżką w wysokości 37.237,49 zł. Gmina posiadała także niewykorzystane środki pochodzące z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi z lat poprzednich w kwocie 168.980,45 zł.

Zgodnie z art. 6r ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz.399). „Z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty:

- 1) odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych;
- 2) tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- 3) obsługi administracyjnej tego systemu;
- 4) edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi."

Skład Orzekający wskazuje, że w rozdziale 90002 należy ująć, zgodnie z wyżej cytowanym przepisem, wszystkie wydatki związane z obsługą administracyjną systemu gospodarki odpadami.

W sprawozdaniu nie zamieszczono objaśnień dot. poniesionych wydatków obligatoryjnych, ograniczono się do wskazania nazw paragrafów zrealizowanych wydatków.

W opiniowanym sprawozdaniu nie podano informacji, czy z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi finansowano fakultatywne wydatki na: wyposażenia nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, utworzenie i utrzymanie punktów napraw i ponownego użycia produktów lub części produktów niebędących odpadami oraz na sfinansowanie kosztów usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, tj. wydatki o których mowa w art. 6r ust. 2a, 2aa i 2b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Stosownie do przepisu art. 6r ust. 2e ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399) w sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu Gminy należy ujmować informacje o wysokości zrealizowanych w danym roku dochodów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wydatków poniesionych na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi z wyszczególnieniem kosztów, o których mowa w ust. 2 – 2c ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, wraz z objaśnieniami.

7. Analiza realizacji wydatków budżetowych w § 4440 /Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych/ wykazała, że przekazanie środków na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych we wszystkich podziałkach klasyfikacji budżetowej zrealizowano w 100 % planowanych wydatków.
8. Skład Orzekający stwierdził, że w niżej wymienionych podziałkach klasyfikacji budżetowej poniesione zostały wydatki związane z zapłatą odsetek:

Dział	Rozdział	Paragraf	Nazwa	Plan	Wykonanie
-------	----------	----------	-------	------	-----------

600	60016	4580	Pozostałe odsetki	1.464,00	1.464,00
855	85501	4580	Pozostałe odsetki	1.800,00	231,82
855	85502	4580	Pozostałe odsetki	200,00	2,83

W sprawozdaniu Wójt Gminy Bralin nie odniósł się do powyższych wydatków.

9. Analiza sprawozdania z wykonania budżetu w powiązaniu ze sprawozdaniem budżetowym Rb-28S wykazała, że:

- nie występują przypadki przekroczenia planowanych wydatków budżetowych
- w niżej określonych przypadkach suma wykonanych wydatków i zobowiązań (z pominięciem paragrafów wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń) przekracza plan ustalony w budżecie:

Dział	Rozdział	Paragraf	Plan	Wykonanie	Zobowiązania	wykonanie + zobowiązania (5+6)	przekroczenie (7-4)
1	2	3	4	5	6	7	8
400	40002	4260	370 000,00	364 128,26	16 784,91	380 913,17	10 913,17
700	70005	4260	40 000,00	38 519,48	5 154,97	43 674,45	3 674,45
801	80101	4300	97 499,00	94 588,79	5 051,00	99 639,79	2 140,79
900	90001	4300	1 465 362,19	1 404 910,91	192 544,77	1 597 455,68	132 093,49
900	90013	4300	68 000,00	61 146,48	8 327,10	69 473,58	1 473,58

Rada Gminy Bralin w dniu 21 grudnia 2022 r. podjęła uchwałę:

- Nr LXVIII/348/2022 z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie uchwały budżetowej na 2023 rok, w której w postanowieniu § 9 ustalono kwotę 1.000.000,00 zł, do której Wójt może samodzielnie zaciągać zobowiązania,

- Nr LXVIII/347/2022 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bralin na lata 2023 – 2039, w której w postanowieniu § 4 ust. 1 upoważniono Wójta do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją wieloletnich przedsięwzięć do wysokości limitów określonych w załączniku Nr 2 do uchwały oraz z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania Gminy i których terminy płatności wykraczają poza rok budżetowy. W postanowieniu § 4 ust. 2 przedmiotowej uchwały upoważniono Wójta Gminy Bralin do przekazania uprawnień do zaciągania zobowiązań, o których mowa w ust. 1 kierownikom jednostek organizacyjnych Gminy. W zakresie umów określonych w ust. 1 pkt 2 przekazanie uprawnień mogło dotyczyć także umów, z których wynikają zobowiązania zaliczane do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

III. Inne uwagi:

- w części 2.4.1 Dotacje i dochody celowe wykazano m.in. kwotę dochodów z dotacji na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego w kwocie 50.932,29 zł, podczas gdy dochody w tej kwocie zostały faktycznie zrealizowane w dziale 010 rozdziale 01095 w § 2710 /Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących/.

- wystąpiły rozbieżności w załączniku do sprawozdania pn. „Wydatki w ramach funduszu sołeckiego za 2023 rok” (str.118), a „Planem wydatków w ramach funduszu sołeckiego w 2023 roku” (załącznik nr 12 do uchwały budżetowej na 2023 rok, ostatnia zmiana załącznika wprowadzona uchwałą Nr LXXX/405/2023 Rady Gminy Bralin z dnia 30.10.2023 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej na 2023 rok) i tak: w sołectwie Gola, dla przedsięwzięcia pn. „Modernizacja budynku gminnego” (klasyfikacja budżetowa 70005 § 4300) plan wykazano w kwocie 13.238,08 zł, a wg uchwały budżetowej (po zmianach) plan dla przedsięwzięcia wynosił 12.368,08 zł oraz w sołectwie Chojęcín, dla przedsięwzięcia pn. „Doposażenie OSP w sprzęt” (klasyfikacja budżetowa 75412 § 6060) plan wykazano w kwocie 16.680,77 zł a wg uchwały budżetowej (po zmianach) plan dla przedsięwzięcia wynosił 18.680,77 zł,

- w sprawozdaniu w pkt 3.8 „Wykonanie wydatków majątkowych” (tabela nr 20) wystąpiły rozbieżności w nazwach zadań majątkowych: w rozdziale 01043 i 01044 (§ 6050, § 6057, § 6059) wskazano nazwę zadania „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w obrębie Chojęcin”, natomiast z dokumentów będących w posiadaniu w tut. Izbie wynika, że nazwa zadania brzmi „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz wodociągowej w obrębie Chojęcin”,
- na stronie 6 sprawozdania wystąpił drobny błąd pisarski w zapisie: „Porównanie salda budżetu planowanego i wykonanego na koniec 2023 roku na przestrzeni lat 2022-2022 ujęto na wykresie poniżej.”.

IV. Przedłożona informacja o stanie mienia komunalnego obrazuje stan majątku, jaki gmina posiada, jego wartość i sposób wykorzystywania, zmiany w stanie mienia od dnia złożenia poprzedniej informacji oraz dochody z tego tytułu uzyskiwane przez Gminę. Zatem w ocenie Składu Orzekającego załączona do sprawozdania z wykonania budżetu Informacja o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego została opracowana zgodnie z postanowieniami art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

Przewodnicząca
Składu Orzekającego
(-) Dorota Wierzbicka

Pouczenie: Od niniejszej uchwały Składu Orzekającego służy odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.